

2020/03/23

Jo ekselencijai LR Prezidentui Gitanui Nausėdai

alge.budryte@prezidentas.lt

LR Seimo Pirmininkui Viktorui Pranckiečiui

Viktoras.Pranckietis@lrs.lt

LR Ministrui Pirmininkui Sauliui Skverneliui

LRVkanceliarija@lrv.lt

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministrui Linui Kukuraičiui

post@socmin.lt

LR Sveikatos apsaugos ministrui,

Valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro vadovui Aurelijui Verygai

ministerija@sam.lt

LR Finansų ministrui Viliui Šapokai

finmin@finmin.lt

LR Vidaus reikalų ministrei Ritai Tamašunienei

bendrasisd@vrm.lt

LR Švietimo, mokslo ir sporto ministrui Algirdui Monkevičiui

ministras@smm.lt

Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidentui Mindaugui Sinkevičiui

meras@jonava.lt

Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorei Romai Žakaitienei

roma.zakaitiene@lsa.lt

Lietuvos Respublikos savivaldybių merams

Dėl karantino ir kovos su koronavirusu (COVID-19) poveikio moterų padėčiai ir moterų organizacijoms

Lietuvos moterų lobistinė organizacija (toliau - LMLO), vienijanti 44 nevyriausybinės organizacijas ir Lietuvos moterų teisių įtvirtinimo asociacija (toliau – LMTIA), vienijanti 16 Specializuotos kompleksinės pagalbos centrų (toliau – Centrai), palaiko Lietuvos Valstybės pastangas ir veiksmus kovoje su COVID-19. Tuo pačiu norėtume atkreipti dėmesį, kad:

1. Paskelbus Lietuvoje karantiną, jau dabar stebimas didžiulis neigiamas poveikis ne tik verslui, bet ir nevyriausybiniam sektoriui. Nevyriausybines organizacijas, sustabdžiusios projektų, finansuojamų iš struktūrinių fondų, įgyvendinimą, net neturi galimybės išleisti savo darbuotojų į prastovą, nes, kaip darbdavės, neturi lėšų padengti 40 proc. darbuotojams priklausančios kompensacijos.
2. Kyla grėsmė, kad kriziniu laikotarpiu žmogaus teisių, moterų ir vyrų lygybės klausimai bus nustumti į šalį, kaip mažiau svarbūs, nors pasekmes pajus visi gyventojai.

Daugelis politikų apibūdina dabartinę padėtį kaip karą, o juk karo metu visada labiausiai nukenčia pažeidžiamos grupės. Vertindamos esamą padėtį, norime atkreipti dėmesį, kad didžiąją dalį asmenų, patenkančių į rizikos grupę, sudaro moterys, nes:

- Pagrindinė rizikos grupė užsikrėsti COVID-19 yra asmenys, kurių amžius 60+. Didžioji dalis tokių asmenų - moterys.
- Medicinos, švietimo, apgyvendinimo ir maitinimo, socialinio darbo, valymo, kirpimo ir kt. paslaugų darbuotojai daugiausiai - moterys. Daugumą šių darbų sunku arba neįmanoma atlikti nuotoliniu būdu. Taigi, moterys arba atsiduria kontakto su užsikrėtusiais rizikos zonoje, arba praranda pajamas.
- Vaikų, neįgalių ir/ar senyvų šeimos narių priežiūrą tradiciškai atlieka moterys. Užsidarius mokykloms, darželiams ir kitoms edukacinės ar globos įstaigoms ši našta dar labiau išauga.

- Moterys iš skurstančių namų ūkių susiduria su didesnėmis socialinėmis rizikomis. Absoliučią daugumą vienišų tėvų namų ūkių sudaro moterys su vaikais.
- Nuo smurto artimoje aplinkoje nukentčia išskirtinai moterys¹. Pasaulinė NVO praktika rodo, jog karantino sąlygomis, šeimoms leidžiant daug laiko kartu namuose, auga psichologinė įtampa ir smurto artimoje aplinkoje skaičiai, gali daugėti nužudymų.
- Seksualinę prievartą, seksualinį išnaudojimą (įskaitant prostituciją, prekybą žmonėmis) patiriančios moterys sudaro absoliučią daugumą. Karantino laikotarpiu išnaudojimas gali išaugti, pasitelkiant elektroninio ryšio priemones (pvz, pornografija, konsumacija, ir pan.).

Todėl prašome, imantis veiksmų bei priemonių suvaldyti, o vėliau ir šalinant COVID-19 pasekmes, visų pirma atsižvelgti į priimamų sprendimų pasekmes moterims ir vyrams, t.y. integruoti lyčių lygybės aspektą į visas priemones ir iniciatyvas.

Atsižvelgiant į tai, kad COVID-19 daro neproporcingai didelę įtaką moterims, **siūlome**:

- Įtraukti daugiau moterų priimant visų lygių sprendimus, susijusius su COVID-19 sukeltos krizės valdymu.
- Imantis veiksmų įvertinti savitus moterų ir vyrų poreikius. Savivaldybėms reguliariai, kartu su NVO, įsivertinti teikiamas paslaugas, jų poreikį, prieinamumą.
- Įtraukti NVO sektorių į greitai besikeičiančių ir vis naujai iškylančių problemų sprendimą (pvz.: įtraukiant NVO atstovus į savivaldybių ekstremalių situacijų komisijų posėdžius) ir užtikrinti NVO sektoriaus finansinį gyvybingumą. Nedelsiant suteikti finansavimą NVO, kuriose apgyvendinti asmenys apsauginiam laikotarpiui.
- Užtikrinti nepertraukiamą Specializuotą kompleksinę pagalbą nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusiems asmenims bei emocinę pagalbą gyventojams.
- Smurtautojams taikyti kardomasias priemones, ypač įpareigojimą gyventi skyriumi ir/ar nesiartinti prie nukentėjusiojo, dažniau vykdyti šeimų, pranešusių apie smurtą artimoje aplinkoje, lankymą, taip užtikrinant dažnesnę situacijos karantino metu stebėseną ir pakartotinio smurto prevenciją.
- Užtikrinti savalaikį ir neatidėliotiną NVO finansavimą bei siekti, kad savivalda prisidėtų prie NVO sektoriaus finansinio rėmimo.

Mūsų aktyvi moterų organizacijų bendruomenė kreipiamės į kiekvieną iš Jūsų, informuodami, kad moterų organizacijų durys yra atviros. Aktyviai tęsiame savo veiklą, siekdamos didinti visuomenės supratimą apie žmogaus teisių ir lyčių lygybę teikti pagalbą pažeidžiamiesiems visuomenės nariams: nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje, prekybos žmonėmis, įskaitant seksualinį išnaudojimą prostitucijos tikslais, asmenims patiriantiems socialinę atskirtį ir kitoms socialiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms.

Lietuvos moterų lobistinės organizacijos pirmininkė

Audronė Kisielienė

Lietuvos moterų teisių įtvirtinimo asociacijos pirmininkė

Jūratė Šeduikienė

Kontaktams: audronekisieliene@gmail.com, jurate@lygus.lt

¹ 2019 m. užregistruoti 9265 asmenys, nukentėję nuo smurto artimoje aplinkoje, dauguma (6,6 tūkst. arba 80,2%) suaugusių nukentėjusių buvo moterys. Iš jų 79,2% nukentėjo nuo intymaus partnerio¹.